

SOUND ENGINEER RAEMON LENS

“LANDELIJKE DISCUSSIE ZOU GOED ZIJN”

Zo'n duizend televisie- en radiocommercials gaan per jaar door de handen van Raemon Lens, bij Lukkien verantwoordelijk voor alle audio die bij het bedrijf de deur uit gaat.

We bezochten hem voor een gesprek over Lukkien, zijn werk, de luidheidsnorm en de ontwikkelingen in 'Sound Engineering Nederland'." Teun van Thiel Joost Franken

Raemon Lens werkt vijf jaar bij Lukkien en heeft een werkplek om 'u' tegen te zeggen. Het uitzicht op de A12 is fenomenaal, de afmetingen van zijn studio zijn aanzienlijk en wie kan nou zeggen dat boven het plafond van zijn werkplek een helikopterplatform is? Nou, Raemon Lens dus. De Edenaar voelt zich dan ook thuis op zijn plek en dat is wel zo prettig als je creatief bezig moet zijn op de werkvloer. Als freelancer kwam Lens al veel over de vloer bij het bedrijf, maar sinds vijf jaar heeft hij er dus zijn vaste plek. De titel 'sound engineer' dekt overigens al lang niet meer de lading van zijn werkzaamheden: "Door de jaren heen ben ik er inderdaad steeds meer bij gaan doen", zegt hij zelf. "Voice over bijvoorbeeld, maar ook het componeren van muziek. Bovendien probeer ik me – omdat ik hier al wat langer zit en het bedrijf goed ken – al in de preproductiefase wat meer met dingen te bemoeien."

EIGEN SOUND

Het gros van het werk bestaat voor Lens uit tv-commercials en de radiocommercials die daar regelmatig een afgeleide van vormen. "Ik overdrijf niet als ik zeg dat er hier duizend per jaar doorheen komen, van billboardjes tot complete producties", zegt hij. Lens kan dus de tv niet aanzetten of hij ziet wel een spot voorbijkomen waaraan hij zelf heeft meegewerkt. "Dat is wel leuk inderdaad. Eigenlijk kijk ik alleen

nog maar reclame voor mijn werk. Ik vergelijk veel, kijk hoe anderen het doen. Hoe mixen zij bijvoorbeeld? Daar leer je veel van." Omdat Lens zelf zó veel doet, probeert hij in zijn werk een eigen sound neer te zetten: "Bij voice overs bijvoorbeeld. Ik merk dat veel voice overs in veel spots eigenlijk heel lo-fi worden afgemixt. De helft van het laag wordt afgekapt. Het moet natuurlijk overal goed op klinken. Maar goed, het is 2011...bijna iedereen heeft tegenwoordig een fatsoenlijk geluidssysteem thuis of in de auto. Ik probeer het dan wat meer erin te houden, qua spectrum. Dat vind ik mooi om terug te horen, misschien is het wel een beetje mijn handtekening."

BIJGELEERD

Lens heeft een muzikale achtergrond. Naast zijn werkzaamheden bij Lukkien houdt hij zich bezig met het produceren van muziek. Geluid wordt door Lens doorgaans dan ook op de muzikale manier benaderd: "Al leer je hier ook wel een beetje om dat los te laten. 'Kill your darlings', is nog wel eens het devies. Klanten zitten te wachten, hebben bepaalde wensen. Dat heb ik door de jaren heen wel moeten leren. Je kijkt dan niet meer zoveel puur naar het mooie van het geluid. Natuurlijk probeer je iets zo goed mogelijk te laten klinken, maar je houdt ook rekening met het feit dat het later nog door zoveel processing heengaat. Het moet hoorbaar zijn en liefst

harder dan de vorige en de volgende commercial, dat besef ik me nu ook wel." Lens heeft naar eigen zeggen door de jaren heen sowieso veel bijgeleerd. "In het begin kon ik bijvoorbeeld minder tegen kritiek. Als een klant iets vond, dan kon ik daar destijds moeilijker tegen dan nu. Nu stoort me dat minder, kan ik gewoon mijn werk doen, het mooi maken en toch de keuzes van de klanten erin meenemen. Dat is ook prima eigenlijk, want het is wel een vorm van service verlenen natuurlijk." Zijn manier van werken is niet per definitie de 'Lukkien-manier' van werken, benadrukt hij: "Nee, ik heb wel een eigen manier van werken en een eigen karakter, dat weten ze hier ook. Ik ben van huis uit heel fanatiek en precies en dat neem ik mee in mijn werk."

BIJBLIJVEN

Zoals gezegd is de studio waarin Raemon Lens zijn werkzaamheden verricht een prettige. Flinkke afmetingen, een fraai uitzicht en alle middelen voor handen. Al zouden de voorzieningen in de ogen van Lens nog een stuk beter mogen: "Daar ben ik op het moment mee bezig. De laatste update is van lang geleden, dus nu ben ik bezig plannen te maken om de boel meer van deze tijd te maken. De plannen zijn inmiddels voorgelegd aan de mensen van Lukkien en als ze inderdaad zo worden doorgevoerd, dan heb ik een plek waar je tien jaar vooruit kunt. De ruimte achter de spreekcel is overigens al wel aardig vernieuwd. Er zit alleen nog een Pro Control in en die worden niet meer onder-

steund. We gaan nu naar D-Command, of een gelijkwaardige controller – dat regelen we allemaal bij Audiopro.” Volgens Lens is het niet eenvoudig om bij te blijven qua spullen en kennis. “Je kunt niet alles bijhouden natuurlijk. Je hebt ook geen tijd om alles te lezen over wat er op de markt is. Als ik beslissingsbevoegd was en kon bepalen wat we hier aanschaffen, dan zou ik misschien wat plug-ins meer nemen hier en daar, maar ik werk prima met wat ik heb. Als ik in een blad of op een internetforum kijk, dan is het vaak ook hetzelfde als tien jaar geleden,

maar dan in nieuwere varianten. Wat ik mooi vind om te zien, is dat er steeds meer hoogwaardige digital audio workstations zijn. Je zat altijd vast aan een paar vaste aanbieders als Pro Tools en Cubase. Nu is er meer keuze en dat dwingt dan ook de makers van Pro Tools weer om hun product te vernieuwen. Ik werk nu met Pro Tools 7, maar als je 10 bekijkt, dan is dat echt een wereld van verschil. Ik kan niet wachten om daar achter te zitten.”

DISCUSSIE AANZWENGELEN

Toch benadrukt Lens dat het zeker niet om de spullen draait in het vak: “Je kan wel overal het nieuwste van het nieuwste van hebben, maar het gaat er uiteindelijk ook om hoe goed je je oren vertrouwt. Het gaat dus niet alleen om de tools, maar om het talent. Je moet keuzes durven maken en overtuigd zijn van je mening. Je kan ook niet alles hebben en dan gaat het er dus om wie er uiteindelijk achter die knoppen zit.” Het niveau wisselt nog wel eens in den lande, merkt Lens: “Je krijgt weleens dingen aangeleverd waarbij je jezelf afvraagt hoe het mogelijk is. Het stomme is dat je het uiteindelijk op televisie wel minder terughooft. Zelf heb ik lange tijd opgekeken tegen alles wat uit Amsterdam kwam. Ik dacht destijds dat ze daar wel wisten hoe het moest. Nu heb ik zelf zoveel gedaan hier en dan zie je dat sommige dingen van daar helemaal niet zo goed zijn. Van de andere kant, je bent er ook niet bij en weet dus eigenlijk ook niet waarom bepaalde keuzes gemaakt zijn. Je moet daarom ook voorzichtig zijn om je over het werk van collega's uit te laten. In principe kom ik zelf ook nog maar net om de hoek kijken. Toch zou ik het wel interessant vinden om de discussie landelijk aan te zwengelen. Een open brief sturen aan collega's bijvoorbeeld. Kijken welke reacties je binnenkrijgt en samen discussiëren om tot een hoger niveau te komen. Je hebt allemaal dezelfde tools en goede speakers, dus eigenlijk is er geen excuus voor slecht klinkende commercials. Ik denk dat dit heel interessant zou kunnen zijn.”

TALENT

Jong talent is er volgens Lens wel in Nederland, al komen de ‘jonge honden’ meestal wel vooral theoretisch onderlegd van de opleidingen af. “Dat probleem heb ik zelf overigens ook gehad, al had ik wel als voordeel dat ik tijdens mijn studie ook al de

nodige freelance klussen deed”, merkt hij op. “Praktijkervaring is belangrijk en daar moet je tijdens je studie al zoveel mogelijk van op doen. Na je studie word je namelijk behoorlijk in het diepe gegooit.” Bij Lukkien komen met enige regelmaat studenten van de HKU over de vloer. Lens: “Maar ik krijg ook vaak mailtjes van andere mensen die zich aanbieden als stagiaire of freelancer. Nu is de audio afdeling echter nog niet zo dat ik er een stagiaire bij kan hebben, al zou ik dat wel graag willen. Ik heb toch het idee dat je iemand dan kunt vormen en veel dingen kan leren. Zelf heb ik hier ook veel kunnen leren van mijn voorganger. Ik denk zelf dat ik een goede werkmethode heb ontwikkeld, dat zou ik op den duur graag aan jonge talenten meegeven.” Eigenschappen die je volgens Lens als sound engineer sowieso moet hebben zijn nauwkeurigheid en een goed vertrouwen in je eigen oren. “Als je bijvoorbeeld in Pro Tools werkt, doe het dan netjes. Nummer je tracks, geef ze namen en gooi alles wat je niet gebruikt er uit. Het klinkt misschien heel logisch, maar het gebeurt echt niet altijd zo.”

“IK VERGELIJK VEEL, KIJK HOE ANDEREN HET DOEN. HOE MIXEN ZIJ BIJVOORBEELD? DAAR LEER JE VEEL VAN”

NORM

Eén van de recentere ontwikkelingen in audioland is de intrede van de R128 luidheidsnorm, die bepaalt dat er meer samenhang moet plaatsvinden tussen de luidheid van de verschillende programma's en commercials op televisie. Sinds januari van dit jaar wordt te luid materiaal simpelweg geweigerd. De oude tactiek – je commercial moet vooral hard de huiskamer in knallen – gaat dus verloren. Lens: “Ik vind het wel een goede norm eigenlijk. Het is nu namelijk taak om beter te mixen. Het komt nu meer aan op skills om alsnog zo'n reclameblok goed door te komen. Ik merk dat het nog wel wat heen en weer schommelt in de reclameblokken, maar je grijpt inderdaad wel minder snel naar de volumeknop van je afstandsbediening. Je moet je nu op een andere manier onderscheiden en dat komt in mijn ogen de kwaliteit alleen maar verder ten goede.” ■